

Komitean kokous

Aika

23.5.2022 klo 9:00–12:00

Teams. Kokous pidettiin etäkokouksena.

Osallistujat

Pasi Moisio, puheenjohtaja (x)

Kirsi Varhila, sosiaali- ja terveysministeriö, 1. varapuheenjohtaja (x)

Heli Backman, sosiaali- ja terveysministeriö, 2. varapuheenjohtaja (x)

Liisa Siika-aho, sosiaali- ja terveysministeriö, 3. varapuheenjohtaja (x)

Jäsenet:

Tarja Filatov, Sosialidemokraattinen eduskuntaryhmä (x)

- varajäsen Matias Mäkynen, Sosialidemokraattinen eduskuntaryhmä

Riikka Slunga-Poutsalo, Perussuomalaisten eduskuntaryhmä (x)

- varajäsen Kaisa Juuso, Perussuomalaisten eduskuntaryhmä

Arto Satonen, Kokoomuksen eduskuntaryhmä (x)

- varajäsen Elina Valtonen, Kokoomuksen eduskuntaryhmä

Katri Kulmuni, Keskustan eduskuntaryhmä (-)

- varajäsen Pekka Aittakumpu, Keskustan eduskuntaryhmä (x)

Bella Forsgrén, Vihreä eduskuntaryhmä (x)

- varajäsen Noora Koponen, Vihreä eduskuntaryhmä

Anna Kontula, Vasemmistoliiton eduskuntaryhmä (x)

- varajäsen Jussi Saramo, Vasemmistoliiton eduskuntaryhmä

Anders Norrback, Ruotsalainen eduskuntaryhmä (-)

- varajäsen Veronica Rehn-Kivi, Ruotsalainen eduskuntaryhmä (x)

Sari Essayah, Kristillisdemokraattinen eduskuntaryhmä (x)

- varajäsen Antero Laukkanen, Kristillisdemokraattinen eduskuntaryhmä

Harry Harkimo, Liike Nyt -eduskuntaryhmä (-)

Pysyvät asiantuntijat:

Marjaana Maisonlahti, sosiaali- ja terveysministeriö (x)

Raimo Antila, sosiaali- ja terveysministeriö (x)

Mikko Horko, sosiaali- ja terveysministeriö (x)

Jaana Rissanen, sosiaali- ja terveysministeriö (-)

Essi Rentola, sosiaali- ja terveysministeriö (x)

Eveliina Pöyhönen, sosiaali- ja terveysministeriö (x)

Ulla Hämmäläinen, valtiovarainministeriö (x)

Kimmo Ruth, työ- ja elinkeinoministeriö (x)

Virpi Hiltunen, opetus- ja kulttuuriministeriö (x)

Susanna Siitonen, oikeusministeriö (-)

Tommi Laanti, ympäristöministeriö (x)

Outi Antila, Kansaneläkelaitos (x)

Antti Koivula, Työterveyslaitos (x)

Heikki Hiilamo, Terveyden ja hyvinvoinnin laitos (x)

Mikko Kautto, Eläketurvakeskus (x)

Ilkka Oksala, Elinkeinoelämän keskusliitto EK (x)

Anna Kukka, Kunta- ja hyvinvointialueyönantajat KT (x)

Janne Makkula, Suomen Yrittäjät (-)

Pirjo Väänänen, Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö SAK ry (x)

Minna Ahtiainen, STTK ry (x)

Katri Ojala, Akava ry (x)

Hanna Tainio, Suomen Kuntaliitto (x)

Eija Koivuranta, SOSTE Suomen Sosiaali ja terveys ry (x)

Titta Hiltunen, Suomen nuorisoalan kattojärjestö Allianssi ry (x)

Sari Kokko, Vammaisfoorumi ry (x)

Sihteerit:

Milja Tiainen, sosiaali- ja terveysministeriö (x)

Eeva Vartio, sosiaali- ja terveysministeriö (x)

Saara Ikkela, opetus- ja kulttuuriministeriö (x)

Susanna Rahkonen, sosiaali- ja terveysministeriö (x)

Katariina Pursimo, sosiaali- ja terveysministeriö (x)

Sara Mäkäräinen, sosiaali- ja terveysministeriö (x)

Maarit Lassander, valtioneuvoston kanslia (x)

Mirva Hyötylä, sosiaali- ja terveysministeriö (x)

Emmi Ritola, sosiaali- ja terveysministeriö (x)

Viestintä:

Jasmiina Driksna, sosiaali- ja terveysministeriö (x)

Asiantuntija:

Johanna Lammi-Taskula, Terveystieteiden tutkimuskeskus (x)

Asialista

klo 8:50 Teams-yhteyksien testaus

klo 9:00 Kokous

1. Kokouksen avaus ja ohjelma

Puheenjohtaja avasi kokouksen. Todettiin osallistujat. Käytiin läpi kokouksen ohjelma.

2. Edellisen kokouksen pöytäkirjan hyväksyminen

Hyväksyttiin edellisen kokouksen pöytäkirja liitteen 1 mukaisena.

3. Opiskelu ja osaamisen kehittäminen -ehdotukset linjauksiksi

Virpi Hiltunen esitteli opiskelua ja osaamisen kehittämistä koskevan puheenjohtajiston linjausesityksen (liitteet 2 ja 5).

4. KESKUSTELU

Käytiin keskustelua esityksen pohjalta.

Linjausehdotuksia pidettiin yleisesti ottaen kannatettavina.

Keskustelussa tuotiin esiin perheellisten opiskelijoiden tilanne (opintotuen huoltajakorotus, pitäisikö kaikissa etuuksissa olla saman suuruinen lapsi/huoltajakorotus), opintojen keskeytyminen ja opintotukikuukausien loppuminen kesken (olisiko mahdollista hyödyntää kandidaatin tutkinnosta käyttämättä jääneet opintotukikuukaudet maisterin tutkintoon), koulutukseen hakeutumisvelvoite työttömyysturvassa (VN TEAS -selvitys valmistunut, ensikertalaiskiintiön vaikutukset, työllistymissuunnitelman hyödyntäminen, palvelujen merkitys), päätoimisen opiskelun vaikutus työttömyysturva-oikeuteen (HE-luonnos parhaillaan lausunnoilla), epätyypillisissä työsuhteissa olevat (esim. taiteilijat) ja oppisopimusväylän hyödyntäminen.

Puheenvuoroissa nykyistä opintotukijärjestelmää pidettiin liian monimutkaisena ja sen katsottiin kohtelevan eri opiskelijaryhmiä eri tavoin mm. iän perusteella. Opintotukijärjestelmän kokonaisarviointia ja uudistamista pidettiin kannatettavana. Tuotiin esiin, että opiskelijoiden elinkustannusten rahoittaminen lainalla ei ole yhdenvertaista muihin väestöryhmiin verrattuna. Opintotuen lainapainotteisuuden ei katsottu tukevan jatkuvaa oppimista. Erityisen ongelmallinen tilanne on aikuisilla ja perheellisillä, joilla kuitenkin olisi tarve koulutukseen. Tilanne saattaa johtaa siihen, että ihmiset eivät voi opiskella, koska eivät voi tai uskalla ottaa opintolainaa.

Toimeentulon näkökulmasta muilla etuuksilla oleminen on kannattavampaa kuin opiskelu opintotuella. Vaikka nopeita ratkaisuja ei löytyisikään, kysymystä toivottiin arvioitavan edelleen osana komitean työtä.

Missä tilanteessa tulemme olemaan 2030-luvulla? Syntyvyyden aleneminen ja väestöennusteet vaikuttavat 2030-luvulle tultaessa myös koulutuksen tarpeisiin ja tarvittaviin resursseihin. Pienenevät ikäluokat edellyttävät, että lapsista ja nuorista pidetään nykyistä paremmin huolta, jotta heistä mahdollisimman moni tulisi osaksi työvoimaa. Korkean osaamisen saatavuus nousee entistä tärkeämmäksi, samoin jatkuvan oppimisen toteuttaminen yhteistyössä koulutuksen järjestäjien, työnantajien ja työntekijöiden kesken.

Opiskelijajärjestöt ovat tuoneet esiin, että opintotukijärjestelmä tulisi siirtää opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalalta sosiaali- ja terveystieteiden ministeriön hallinnonalalle.

Nykyisen jaon perusteena on opintotuen yhteys koulutuspolitiikkaan ja koulutuksen rahoitukseen. Koulutuspolitiikan ja sosiaalipolitiikan tulisi olla samansuuntaisia.

Tiedoksi Valtiontalouden tarkastusviraston (VTV) tuloksellisuustarkastuskertomus

[Opintotukiudistusten tuloksellisuus 2010-luvulla.](#)

Tiedoksi VN TEAS -selvitys [Koulutukseen hakuvelvoite nuorten työttömyysturvan ehtona: Tarkoituksenmukaisuuden tarkastelua rekisteriaineistojen, TE-palvelujen, oppilaitosten ja nuorten näkökulmista.](#)

Puheenjohtaja totesi, että linjausten työstämistä voidaan jatkaa esityksen pohjalta.

TAUKO

5. Asumisen tukeminen ja asuntopolitiikka, opiskelijoiden asumisen tukeminen -ehdotukset linjauksiksi

Mikko Horko esitteli asumisen tukemista ja asuntopolitiikkaa koskevan puheenjohtajiston linjausesityksen (liitteet 3 ja 5).

6. KESKUSTELU

Käytiin keskustelua esityksen pohjalta.

Keskustelussa tuotiin esiin, että asumisen kustannukset ovat korkeat erityisesti niillä alueilla, joilla avoimia työpaikkoja on eniten tarjolla. Asumistukijärjestelmän yhtenä tavoitteena on tukea pieniä palkkatuloja saavien ja perheellisten kohtuullista asumista. Ehdotettiin, että kannustinloukkujen vähentämiseksi työtulojen tulisi leikata asumistukea vähemmän kuin tulonsiirtojen (yleisen asumistuen ansiotulovähennys), kuntaryhmien alueellista toimivuutta tulisi arvioida ja omavastuu tulisi palauttaa toimeentulotuen asumismenojen korvaamiseen. Kannatettiin myös varallisuusehdon palauttamista yleiseen asumistukeen. Todettiin, että asumismenoja korvataan sekä asumistuesta että toimeentulotuesta, ja muutokset asumistukeen vaikuttavat myös toimeentulotukimenoihin.

Keskustelussa tuotiin esiin opiskelijoiden siirtyminen yleisen asumistuen piiriin ja muutoksen vaikutukset, erityisesti asumistuen kustannusten kasvuun. Todettiin, että siirron yhteydessä opintorahan tasoa leikattiin merkittävästi. Tuotiin esiin, että nuorten ja opiskelijoiden sosiaaliturvaa koskevissa jatkoselvityksissä tulisi huomioida taloudellisten kysymysten ohella nuorten ja opiskelijoiden kokemukset järjestelmien toimivuudesta.

Puheenjohtaja totesi, että linjausten työstämistä voidaan jatkaa ja jatkoselvityksiä käynnistää esityksen pohjalta.

7. Lasten ja perheiden tilannekatsaus (LASPET-työryhmä)

Johanna Lammi-Taskula esitteli Lasten ja perheiden sosiaaliturva ja palvelut -työryhmän tilannekatsauksen (liitteet 4 ja 5).

8. KESKUSTELU

Käytiin keskustelua esityksen pohjalta.

Keskustelussa tuotiin esiin lapsen edun näkökulman huomioiminen, perheen ja työn/opiskelun yhteensovittaminen, lapsitoiveet ja perheiden monimuotoisuus.

Todettiin palvelujen merkitys lapsiperheiden tukemisessa ja lapsi- ja lapsiperheköyhyyden torjunnassa, esim. kotiin tuotavat perhepalvelut. Tuotiin esiin lapsilisän maksaminen 18-vuotiaaksi asti ja lapsilisän sitominen indeksiin. Tuotiin esiin maahanmuuton vaikutukset ikäluokkien kokoon ja syntyvyyteen.

Lapsi- ja perhejärjestöille on järjestetty kuulemistilaisuus 19.5.2022. Toivottiin toisen kuulemistilaisuuden järjestämistä LASPET-työryhmän ja puheenjohtajiston tulevista linjausesityksistä.

Puheenjohtaja totesi, että linjauksia voidaan työstää esityksen pohjalta.

9. Lasten ja nuorten kuuleminen

Sara Mäkäräinen kertoi lasten ja nuorten kuulemisesta sosiaaliturvauudistuksessa (liite 5).

10. Sosiaaliturvakomitean jaostojen työskentely ja muut asiat

Puheenjohtaja kävi läpi jaostojen jatkotyöskentelyä koskevat päätökset (liite 5).

Jaostoille järjestetään syksyllä kaksi työpajaa välimietinnön luonnoksista, ensimmäinen vaihtoehtoisista järjestämistavoista ja toinen nykyjärjestelmän uudistamista koskevista ehdotuksista ja pitkän aikavälin uudistamisen periaatteista.

Komitean välimietinnön eri luonnoksista järjestetään jaostoille

kommentointikierrokset ja välimietinnön eri luonnokset käsitellään komitean koko kokoonpanon kokouksissa syksyn aikana.

11. Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja kiitti osallistujia keskustelusta ja päätti kokouksen.

Liitteet

Liite 1 Pöytäkirjan luonnos

Liite 2 Osaamisen kehittäminen ja etuudet Puheenjohtajiston linjausesitys

Liite 3 Asumismenot ja asumismenojen korvaaminen Puheenjohtajiston linjausesitys

Liite 4 Lasten ja perheiden sosiaaliturva ja palvelut Luonnos

Liite 5 Diaesitys